

Уховський В. В.,

*аспірант кафедри публічного управління, туризму
та готельно-ресторанної справи*

*Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського
м. Київ, Україна*

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ВИКЛИКИ ПІСЛЯВОЄННОГО ПЕРІОДУ

У післявоєнний період перед державами постають численні виклики, пов'язані з відновленням економіки, соціальної стабільності та ефективного функціонування системи управління. Одним із ключових завдань стає реформування територіальної організації влади, що є основою для забезпечення прозорості, підзвітності та оперативності публічного управління. Удосконалення цієї сфери сприяє не лише раціональному використанню ресурсів, але й створенню умов для сталого розвитку громад, зростанню довіри до органів влади та зміцненню демократичних інститутів.

Вочевидь, що післявоєнний період завжди стає викликом для будь-якої держави, особливо якщо йдеться про відновлення її територіальної цілісності, економічного потенціалу та соціального добробуту. Для України, яка внаслідок військової агресії зазнала значних втрат як у людському, так і в матеріальному вимірі, питання удосконалення публічного управління територіальної організації влади набуває особливого значення. Відновлення ефективного управління на місцях, забезпечення прозорості, підзвітності та залучення громадян до ухвалення рішень є ключовими елементами для стійкого розвитку держави.

Зважаючи на те, що становлення незалежної, демократичної та правової Української держави є довготривалим процесом, який вимагає від усіх органів управління ефективної та відповідальної діяльності у впровадженні державної політики, раціонального й результативного використання ресурсів у контексті сталого розвитку, публічне управління виступає ключовим стратегічним інструментом для забезпечення сталого розвитку нашої держави [1]

Як справедливо зазначає Л. Г. Комаха, системоутворюючий характер територіальної організації влади підкреслює її виняткове значення для науки та практики публічного управління. Відповідність територіальної організації влади сучасним викликам розвитку держави та суспільства, а також ефективність і узгодженість функціонування її

внутрішніх структурних елементів значною мірою визначають стабільність держави, її безпеку та перспективи розвитку [2, с. 184].

У процесі вдосконалення публічного управління територіальною організацією влади І. М. Васькович акцентує увагу на необхідності забезпечення територіальних громад дієвими механізмами реагування на динамічні зміни, що відбуваються на глобальному, національному та регіональному рівнях. Це обумовлює потребу у впровадженні суттєвих і прогресивних трансформацій безпосередньо в громадах. Сучасний стан розвитку окремих регіонів України характеризується значними диспропорціями, труднощами у залученні масштабних інвестицій та обмеженістю ресурсного потенціалу. У контексті численних зовнішніх і внутрішніх викликів, з якими стикається Україна на сучасному етапі розвитку, виникає нагальна необхідність у формуванні ефективної регіональної політики, яка б відповідала актуальним потребам територій та їхніх громад. При цьому особливу увагу слід приділити інтеграції найкращих досягнень вітчизняної та міжнародної науки й практики у процес розробки та реалізації таких політик [3, с. 36].

Варто підтримати позицію Т. Л. Шестаковської, яка наголошує, що основним чинником успішності державної політики є розробка та впровадження науково обґрунтованої програми публічного управління. Ефективне публічне управління відіграє ключову роль, зокрема, завдяки можливості встановлення суб'єктних зв'язків із громадськістю, що сприяє зменшенню ризиків і втрат у діяльності органів влади та забезпечує отримання значних переваг. Учасники таких зв'язків також отримують змогу захищати права та свободи громадян, а також реалізовувати власні інтереси в межах правового поля.

На сучасному етапі розвитку публічного управління особливо важливо створювати та впроваджувати сучасні програми, орієнтовані на ефективну роботу в різних аспектах суспільного життя. Значна увага приділяється необхідності міжнародної співпраці, яка є критичною в умовах глобалізаційних процесів.

Крім того, слід зазначити, що більшість конституційних прав громадян, іноземців та осіб без громадянства реалізується саме на рівні місцевого самоврядування. Місцеве самоврядування займає важливе місце в системі публічного управління, забезпечуючи інтеграцію інтересів суспільства, окремих осіб та держави. Таким чином, розвиток місцевого самоврядування є невід'ємною складовою побудови ефективної системи публічного управління. [4, с. 5–10].

А.А. Хребтова акцентує увагу на тому, що сучасне публічне управління характеризується динамічним розвитком, який відбувається у відповідь на змінні потреби та очікування суспільства. Серед ключових тенденцій у цій сфері виділяються технологічні інновації, запровадження нових управлінських принципів, а також орієнтація

на потреби та інтереси кінцевого споживача. Ці процеси не оминули й систему публічного управління в Україні [5, с. 294].

Дослідниця акцентує увагу на важливості формування концептуальних основ повоєнного відновлення України, яке повинно базуватися на демократичних цінностях сучасного світу. Відновлення має ґрунтуватися на принципах відкритої конкуренції, людиноцентричності та субсидіарності, що передбачає посилення громадського контролю за діяльністю органів публічного управління. Особливий акцент робиться на необхідності орієнтації на європейські цінності, зокрема дотримання демократичних стандартів у розвитку публічного управління.

У межах євроінтеграційного курсу дослідниця вказує на важливість впровадження інституту державного стратегічного планування, який у розвинених країнах є ключовим елементом системи державного управління. Цей інститут сприяє визначенню цілей і реалізації державної політики в усіх сферах суспільного життя, насамперед в економіці та секторі безпеки.

Водночас у процесі розвитку публічного управління в Україні у повоєнний період необхідно вирішити проблеми, спричинені погіршенням умов державної служби через фінансову кризу та соціальні виклики, пов'язані з війною. Значний виїзд за кордон державних службовців, особливо жінок, також створює додаткові труднощі.

Крім того, важливим аспектом реформи державного управління є оптимізація розміру державного апарату та впровадження сучасних технологій електронного урядування. Подальша цифровізація публічного управління сприятиме не лише підвищенню ефективності управлінських процесів, але й запобіганню корупційним проявам у цій сфері [5, с. 311–314].

На виклик, пов'язаний із демографічними, економічними та іншими втратами, звертає увагу також Л. Г. Комаха, наголошуючи, що в повоєнний період виникне ще одна проблема, обумовлена тим, що функціонування в умовах воєнного стану неминуче вплинуло на всі аспекти життєдіяльності територіальних громад [2, с. 186].

Зважаючи на вищезазначене, можна дійти висновку, що післявоєнний період вимагатиме суттєвих змін у підходах до організації публічного управління, зокрема в контексті територіальної структури влади. Це обумовлено новими викликами, які постають перед державою, такими як відбудова інфраструктури, забезпечення соціальної стабільності та інтеграція регіонів, що зазнали значних втрат. Ефективне реформування територіальної організації влади неможливе без подальшого впровадження децентралізації, яка має забезпечити раціональний розподіл повноважень між центральними та місцевими органами влади. Такий підхід сприятиме підвищенню рівня автономії громад і їхньої здатності вирішувати локальні проблеми.

Одним із ключових аспектів модернізації публічного управління є впровадження сучасних технологій і цифрових рішень. Це дозволить оптимізувати управлінські процеси, зробити їх більш прозорими, оперативними та орієнтованими на задоволення потреб громадян. Водночас для забезпечення ефективності територіальної організації влади необхідно посилити інституційну спроможність як органів місцевого самоврядування, так і державної адміністрації. Це передбачає професійний розвиток кадрів, удосконалення нормативно-правової бази та створення стабільних фінансових механізмів.

Формування довіри між владою та суспільством є ще одним важливим завданням у процесі післявоєнного відновлення. Досягнення цієї мети можливе шляхом забезпечення прозорості політики, залучення громадян до процесу прийняття рішень і реалізації програм соціальної підтримки. Усі заходи з реформування публічного управління повинні бути спрямовані на досягнення сталого розвитку країни, враховуючи економічні, екологічні та соціальні аспекти.

Відтак, післявоєнний період відкриває унікальні можливості для реформування територіальної організації влади в Україні. Комплексний підхід до вирішення цих питань дозволить створити сучасну та ефективну систему управління, яка відповідатиме новим викликам і сприятиме успішному відновленню країни.

Список використаних джерел:

1. Мовчанюк А. В. Публічне управління як стратегічний інструмент для забезпечення сталого розвитку територій. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 60. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3593/3524>
2. Комаха Л. Г. Територіальна організація влади в Україні: підходи до удосконалення процесу трансформації. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 1. С. 183–188.
3. Васькович І. М. Удосконалення публічного управління територіальної організації влади. *Наукові інновації та передові технології*. (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»). 2024. № 1 (29). С. 33–48.
4. Шестаковська Т. Л. Особливості забезпечення розвитку системи публічного управління: світовий досвід та вітчизняні реалії. *Європейський вимір публічного управління* : матеріали VI регіональної наукової конференції; 16.12.2022 р., м. Чернігів / за заг. ред. Руденко О. М., Михайловської О. В. Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2022. 102 с. Електронне видання. (Навчально-наукова серія : «Публічне управління та адміністрування». Випуск 18).

5. Хребтова А. А. Модернізація публічного управління в Україні. С. 294–323. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/431/11498/24059-1?inline=1>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-502-3-70>

Штепа І. М.,

*аспірант кафедри публічного управління,
туризму та готельно-ресторанної справи
Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського
м. Київ, Україна*

НОВІТНІ ВИКЛИКИ ДЛЯ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ НАГЛЯДУ ТА РЕГУЛЮВАННЯ НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Зміни в зовнішній сфері (повномасштабне вторгнення росії на територію нашої держави, наслідки пандемії коронавірусу, а також світової фінансової кризи) досить негативно позначилися на вітчизняному ринку цінних паперів, зокрема на публічній політиці у сфері його нагляду та регулювання. Варто зазначити, що й до початку повномасштабного вторгнення, ринок цінних паперів в Україні не був достатньо розвинутим. Тому проблема удосконалення публічної політики у сфері нагляду та регулювання на ринку цінних паперів набуває виняткової актуальності, оскільки протягом тривалого періоду, ще до повномасштабного вторгнення, найголовнішою урядовою ініціативою вважалося саме оновлення ринку цінних паперів.

Беручи до уваги певну деформованість структури та механізму функціонування вітчизняного ринку цінних паперів, він на даний час фактично не здатен виконувати свою основну роль, яка полягає у акумулюванні заощаджень та трансформації їх на капіталовкладення у реальний сектор економіки. Проте, у післявоєнний період слід розглядати ринок цінних паперів найважливішим важелем, який зможе відновити національну економіку, адже на даному ринку суб'єкти господарювання одержують необхідні для їх розвитку ресурси, а також активізувавши емісійну діяльність до капіталовкладень у цінні папери можна залучити фінансові ресурси зовнішніх і внутрішніх інвесторів. На вирішення актуальних проблем роботи даного ринку впливають доволі багато факторів, зокрема потреба в удосконаленні публічної політики у сфері нагляду та регулювання на ринку цінних паперів, яка б забезпечила зміцнення довіри до даного ринку та додержання чинної